

VAIN
HYVIÄ
SYITÄ

Kaupunginhallitus 12.12.2023 §439
Kaupunginvaltuusto 18.12.2023 §

Pudasjärven kaupungin
Yksityistiekäytännöt

≡ PUDASJÄRVI ≡

Sisällys

1.	Johdanto.....	2
2.	Yksityistielaki	2
3.	Kaupungin avustustoiminta	2
4.	Kaupungin järjestämä kunnossapito yksityisille	3
4.1.	Kunnossapidon ehdot.....	3
4.2.	Kunnossapidon sisältö	4
4.3.	Kunnossapidon hakeminen	4
4.4.	Kunnossapidon päättäminen	5
4.5.	Sopimus kunnossapidosta.....	5
5.	Kaupungin maksama kunnossapitoavustus.....	5
5.1.	Kunnossapitoavustuksen ehdot.....	6
5.2.	Kunnossapitoavustuksen määrä	6
5.3.	Kunnossapitoavustuksen hakeminen.....	6
5.4.	Kunnossapitoavustuksen päättäminen ja toimeenpano	7
5.5.	Yksityisteiden valaistuksen ja erityiskohteiden avustaminen.....	7
6.	Yksityisteiden suunnittelu- ja korjausavustus	8
6.1.	Suunnittelu- ja korjausavustuksen ehdot	8
6.2.	Suunnittelu- ja korjausavustuksen hakeminen	8
6.3.	Suunnittelu- ja korjausavustuksen päättäminen.....	9
6.4.	Suunnittelu- ja korjausavustuksen toimeenpano	9
	Suunnitteluvaihe.....	9
	Rakentamisvaihe.....	9
7.	Liitteet	10
7.1.	Liite 1 Kunnossapitoavustuksen määrä hoitokaudessa (VALT 18.12.2023 §)	10
7.2.	Liite 2 Kunnossapitosopimus (LUONNOS).....	10

1. Johdanto

Suomen liikenneväylät jaotellaan hallinnollisesti maanteihin, katuihin ja yksityisiin teihin.

Maanteiden osalta tienpitäjänä toimii valtio (998/2021).

Asemakaava-alueen katujen osalta tienpitäjänä toimii pääsääntöisesti kunta (5.2.1999/132) (547/2005).

Yksityisteiden osalta tienpitovelvollisuus kuuluu tiekunnalle ja yksityistien tieosakkaille (560/2018).

Kiinteistöjen omien teiden osalta tienpitäjä on kiinteistön omistaja(t).

Kunta voi halutessaan avustaa yksityisteiden hoitoa ja kunnossapitoa, mutta avustaminen ei ole kunnan lakisääteinen tehtävä.

Tienpitoon liittyvä lainsäädäntö:

- Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta (998/2021) 19.11.2021
- Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta (547/2005) 1.11.2005
- Yksityistielaki (560/2018) 1.1.2019
- Maankäyttö- ja rakennuslaki (Alueidenkäyttölaki) (5.2.1999/132)
 - Nimike on muutettu L:lla 752/2023, joka tulee voimaan 1.1.2025. Uusi nimike on 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki.

2. Yksityistielaki

Yksityistielaki (560/2018) 1.1.2019.

Yksityistielain mukaisen kunnan avustuksen ehtona on, että yksityistielle on perustettu tiekunta. Kuntien avustukseksi katsotaan rahallisen avustamisen lisäksi myös kunnan järjestämä yksityisteiden kunnossapito. Tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot tulee olla ajan tasalla yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (Digiroad).

Muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuva yksityistien käyttäminen säännöllisiin ja tilapäisiin kuljetuksiin, säännölliseen kulkemiseen sekä tien kunnossapitokustannuksia selvästi lisäävään toimintaan on luvanvaraista. Luvanvaraisesta tien käytöstä on suoritettava korvauksena käyttömaksu, jollei muuta sovita. Tämä Pudasjärven yksityistiekäytännöt ohje ei estä sitä, että tiekunta voi ja pystyy keräämään tienpidon rahoittamiseksi tienkäyttömaksuja.

3. Kaupungin avustustoiminta

Kaupungin avustustoiminnan muodot:

1. Kaupungin järjestämä kunnossapito yksityisteille
2. Kaupungin maksama kunnossapitoavustus
3. Kaupungin maksama yksityistien suunnittelu- ja korjausavustus

Kaupungin avustustoiminnan tavoitteet:

Yksityisteiden kunnossapidon hoitamisen ja avustuksien myöntämisen tavoitteena on varmistaa haja-asutusalueen liikenneverkon säilyminen liikenteen edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa kaikkina vuodenaikoina. Avustustoiminnalla ja yksityistiekäytännöillä lisätään yksityistiekuntien järjestäytymistä ja yksityistielain mukaista toimintaa. Tienpidon taidon kehittymisellä parannetaan paikallista palvelumarkkinaa.

Mikäli tiekunta katsoo, että heidän ylläpitämällä tiellä on erityistä yleishyödyllistä merkitystä, voi tiekunta hakea kaupunkia tienpitäjäksi erillisellä hakemuksella.

4. Kaupungin järjestämä kunnossapito yksityisteille

Yksityistielain mukaan yksityisteiden tienpitovelvollisuus ja siitä koituvat kustannukset kuuluvat lähtökohtaisesti tieosakkaille. Pudasjärven kaupunki osallistuu valtuuston päätösten mukaisesti merkittävällä panoksella yksityisteiden kunnossapitoon.

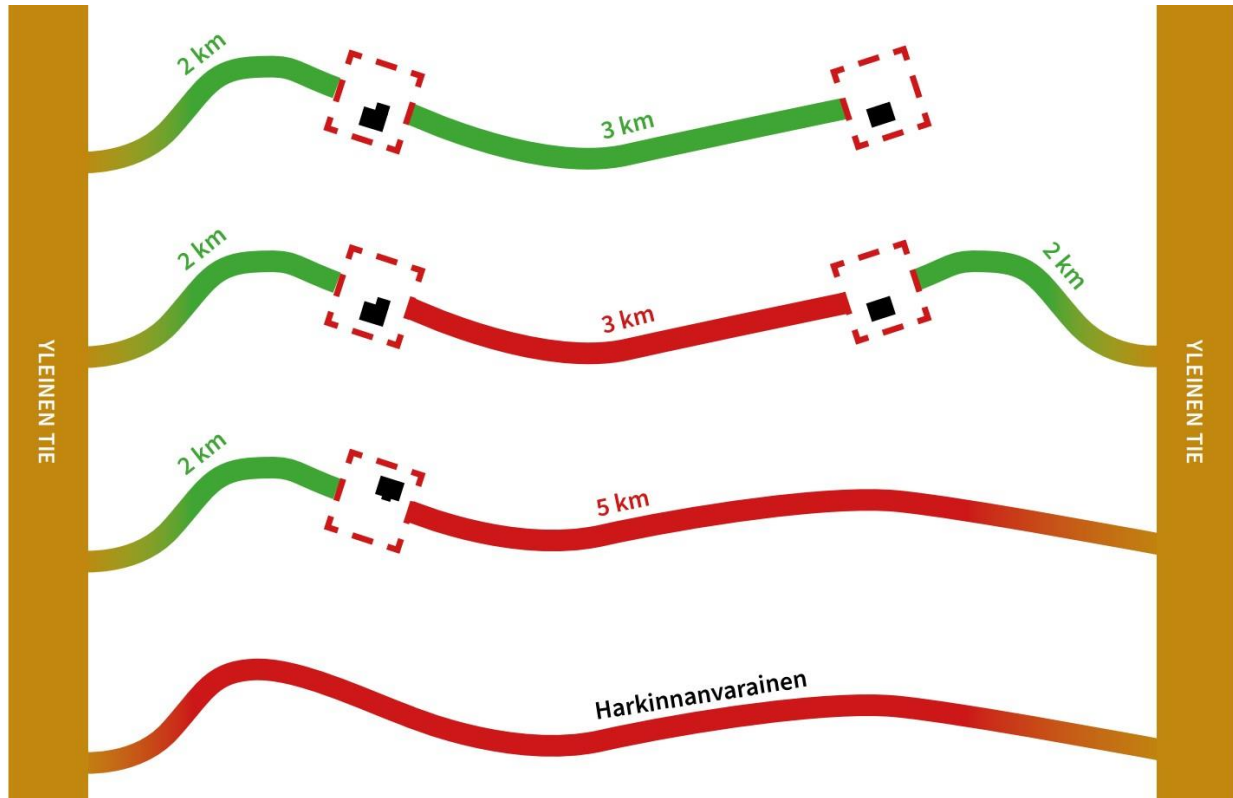
4.1. Kunnossapidon ehdot

Kunnossapidon ehdot, jotka kaikki tulee yhdessä täytyä:

- Kunnossapidettävän yksityistien pituus tulee olla vähintään 300 metriä.
- Yksityistielle on perustettu tiekunta.
- Tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot ovat ajantasaiset Maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä ja tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (Digiroad).
- Yksityistien vaikutuspiirissä on vähintään yksi (1) vakituisesti sekä ympärivuotisesti asuttu kiinteistö.
- Tie on oltava kunnossapitokalustolla liikennöitävissä huomioiden tien leveys, kantavuus, liikenneturvallisuus.

Ehtojen lisämääritykset

- Kunnossapitoon otetaan ainoastaan yksi, ensisijaisesti lyhin kulkuyhteys vakituisesti asutulle kiinteistölle. Kiinteistön asukas on kirjoilla kyseisessä osoitteessa.
- Kunnossapidettävä sopimusalue voi koostua monesta eri tiekunnasta
- Tiekunta toimii yksityistielain mukaisesti ja pitää tiekunnan kokouksensa vähintään kerran neljässä vuodessa jonka pöytäkirja on toimitettava kunnossapitosopimuksessa ilmoitetulle yhteyshenkilölle ilman eri pyyntöä.
- Yksityisteistä risteävän tonttiliittymän ja liittymärummun kunnossapito kuuluu kiinteistönomistajalle.
- Mikäli tiellä ei ole asutusta, mutta yleinen etu vaatii tien ylläpitoa läpikulkutienä, kaupunginhallitus päättää kunnossapidosta tapauskohtaisen harkinnan perusteella.
- Yksityisteiden yhteisöosakkaat (metsähallitus, puuta ostavat metsäyhtiöt, seurakunta) osallistuvat kunnossapitokustannuksiin kukin tieyksiköiden mukaisesti. Kustannusosuus laskutetaan vuosittain kunnossapitokauden jälkeen toteutuneiden tiekohtaisten kunnossapitokustannuksien mukaan.
- Liikenteen tulee olla sallittua kaikille. Tietä ei saa sulkea puomilla tai kieltää liikennettä ajokieltoimerkein.

KUVA: Kunnossapitoon hyväksyttävät yksityistieosuudet

4.2. Kunnossapidon sisältö

Kunnossapidon sisältö määritellään kaupungin kilpailuttamien tienhoitourakoiden tuotekorteissa. Kunnossapidon sisältö päätetään urakkakausittain.

Kunnossapito voi sisältää mm. viitoituksen, tien aurauksen, polanteen poiston, tien tasauksen, mahdollisen liukkauden torjunnan, jäätyneiden tierumpujen ja sivuojien sulatuksen sekä auki kaivuun, sohjo- ojien teon, tien kevät- ja syyshöyläyksen, pölynsidonnan (asutusten kohdalla), sorastuksen, päällysteessä olevien reikien paikkauksen, kuivatusjärjestelmän ja liikennemerkkien kunnossapidon, tienvarsiniiton sekä vesakon torjunnan sekä sillan vuositarkastuksen.

Kunnossapito ei kata rakenteen parantamista eikä peruskorjauksia kuten esimerkiksi kantavuuden parantamista tai rikkoontuneiden tierumpujen vaihtoa.

4.3. Kunnossapidon hakeminen

Tiekunnan tulee päättää hakemuksen jättämisestä ja kunnossapitosopimuksen tekemisestä tiekunnan yleisessä kokouksessa. Hoitokunnan päätös hakemisesta ei ole riittävä.

Hakemuksen jättäminen on ohjeistettu Pudasjärven kaupungin internet sivuilla. Hakemuksia otetaan vastaan jatkuvasti.

Hakemuksen mukana on toimitettava seuraavat liitteet:

- karttatuloste, johon on merkitty tiekuntaan kuuluvat tiet sekä vakituisesti, ympärivuotisesti asutut kiinteistöt
- kopio tiekunnan kokouksen pöytäkirjasta, jossa on päätetty kunnossapitohakemuksen jättämisestä ja sopimuksen tekemisestä
- mahdollinen lisäselvitys harkinnanvaraisista hyväksymisperusteista (yleinen etu, matkailukäyttö), mikäli tiellä ei ole vakituista asutusta.

4.4. Kunnossapidon päättäminen

Hakemuksen käsittelyn jälkeen, kaupungin järjestämästä yksityistien kunnossapidosta päättää teknisen johtaja kulloinkin voimassaolevien yksityistiekäytäntöjen mukaisin ehdoin.

Harkinnanvaraisten, vailla vakituista asutusta olevien yksityisteiden kunnossapidosta päättää kaupunginhallitus.

4.5. Sopimus kunnossapidosta

Kaupungin järjestämästä kunnossapidosta tehdään kirjallinen sopimus (Liite 2). Sopimuksesta huolimatta, tiekunta on edelleen lainsäädännön tarkoittama vastuullinen tienpitäjä.

Tiekunta on velvollinen ilmoittamaan kaupungille mm. seuraavista sopimuksen sisältöön liittyvistä muutoksista:

- tiekunnan yhteyshenkilön vaihtuminen
- vakituisesti asuttujen kiinteistöjen lukumäärän muuttuminen
- tiepituuden muuttuminen

Mikäli tiekunta laiminlyö ilmoitusvelvollisuuden tai muutoin toimii yksityistiekäytäntöjen ehtojen vastaisesti, on kaupungilla oikeus laskuttaa toteutunut kunnossapitokustannus täysimääräisesti takautuvasti rikkomusajalta.

Yksitystien kunnossapitosopimuksen sisältö on sidottu yksityistiekäytäntöjen ehtoihin.

Yksitystiekäytäntöjen sisällön muuttuessa, muuttuu kunnossapitosopimuksen sisältö samanaikaisesti vastaavasti. Sopimus on määräaikainen ja sen voimassaolo on sidottu kulloinkin voimassaoleviin teiden kunnossapidon urakointisopimuksiin.

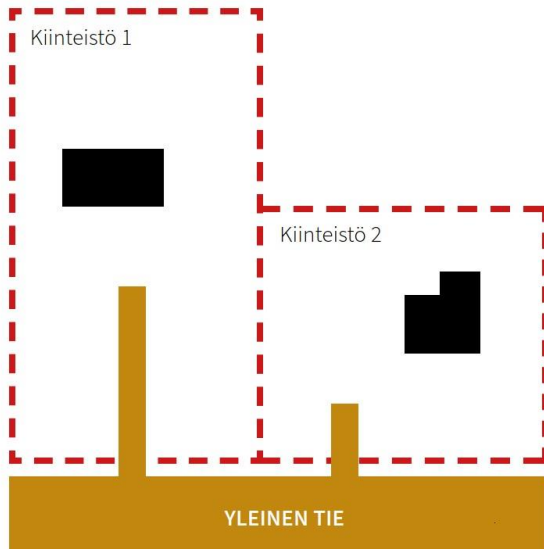
5. Kaupungin maksama kunnossapitoavustus

Pudasjärven kaupunki maksaa rahallista kunnossapitoavustusta omille teille ja sopimusteille ja yksityisteille, jotka täyttävät kunnossapitoavustuksen ehdot ja eivät ole kaupungin järjestämässä kunnossapidon piirissä. Kunnossapitoavustus kattaa yhden kunnossapitokauden 1.10.-30.9.

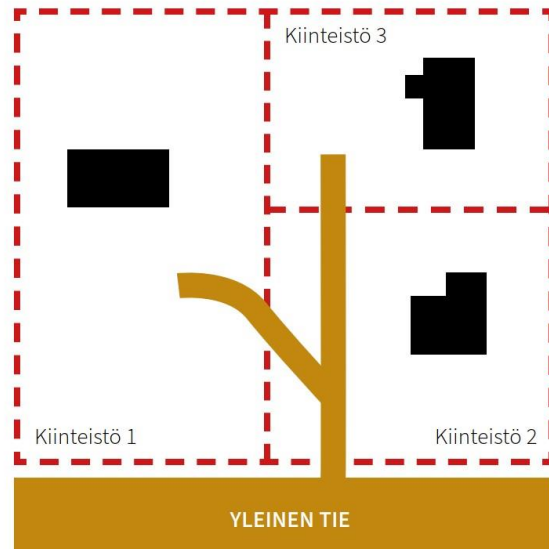
Yksitystielakia ei sovelleta omiin teihin, eikä sopimusteihin.

Avustuksen maksaminen ei tee kaupungista tienpitäjää, vaan tiepitovastuu ja kunnossapitovastuu on kiinteistön omistajilla. Avustetun tien käytön tulee olla sallittua myös muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen. Avustettavaa tieosuutta ei saa sulkea puomilla tai kieltää liikennettä ajokieltoimerkein.

Oma tie on yhden kiinteistön alueella oleva, vain kiinteistön omistajan käytössä oleva tie. Sopimustieksi kutsutaan tietä, jonka käyttämisestä on sovittu maanomistajien kesken kirjallisesti.

Kiinteistön oma tie

Usean kiinteistön yhteinen sopimustie

5.1. Kunnossapitoavustuksen ehdot

Avustuksen ehdot, jotka kaikki yhdessä tulee täyttyä:

- Tien päässä on vähintään (1) vakituisesti sekä ympärivuotisesti asuttu kiinteistö.
- Kunnossapitoavustettavan tien pituus on vähintään 100 metriä.

Ehtojen lisämääritykset

- Avustus myönnetään lyhimmästä kulkuyhteydestä vakituisesti asutulle kiinteistölle. Kiinteistön asukas on kirjoilla kyseisessä osoitteessa.
- Kunnossapitoavustusta ei makseta yhteisöille (metsähallitus, yhtiöt, seurakunta yms.).
- Tienpituus mitataan kunnossapidettävän tai ennestään avustettavan tien reunasta vakituisesti asutun kiinteistön pihapiirin alkamiskohtaan saakka.

5.2. Kunnossapitoavustuksen määrä

Kunnossapitoavustuksen suuruus määräytyy tiepituuden mukaan. Kunnossapitoavustus on tarkoitettu tien kunnossapitokuluihin, ei yksittäisen tieosakkaan/asukkaan tiemaksuihin yksityistielle. Avustusta ei myönnetä erikseen kesä- ja talvihoitoon, vaan tieosakkaat voivat itse ohjata avustukset tarpeelliseksi katsomiinsa tiehen kohdistuviin toimenpiteisiin.

Kunnossapitoavustuksen suuruudesta päättää valtuusto osana yksityistiekäytäntöjä tai erillisellä päätöksellä.

5.3. Kunnossapitoavustuksen hakeminen

Avustushakemuksen jättäminen on ohjeistettu Pudasjärven kaupungin internet sivuilla.

Hakemus tulee jättää syyskuun loppuun mennessä. Kunnossapitoavustus kattaa yhden kunnossapitokauden 1.10.-30.9.

Hakemuslomakkeen mukana on toimitettava seuraavat liitteet:

- karttatuloste, johon on merkitty hakemukseen kuuluvat tiet sekä vakituisesti, ympärivuotisesti asutut kiinteistöt
- kiinteistön omistajien välinen sopimus tienpidon vastuiden ja kustannuksien jakamisesta (sopimustie)
- mahdollinen lisäselvitys harkinnanvaraisista hyväksymisperusteista (yleinen etu, matkailukäyttö), mikäli tiellä ei ole vakituista asutusta.

5.4. Kunnossapitoavustuksen päättäminen ja toimeenpano

Hakemuksen käsittelyn jälkeen, kaupungin maksamasta kunnossapitoavustuksesta päättää teknisen johtaja kulloinkin voimassaolevien yksityistiekäytäntöjen mukaisin ehdoin.

Harkinnanvaraisten, vailla vakituista asutusta olevien teiden avustamisesta päättää kaupunginhallitus.

Hakija on velvollinen ilmoittamaan kaupungille mm. seuraavista avustuskelpoisuuteen liittyvistä muutoksista:

- tien yhteyshenkilön ja maksuyhteyden muuttuminen
- vakituisesti asuttujen kiinteistöjen lukumäärän muuttuminen
- tiepituuden muuttuminen

Mikäli hakija laiminlyö ilmoitusvelvollisuuden tai muutoin toimii yksityistiekäytäntöjen ehtojen vastaisesti, on kaupungilla oikeus takaisinperiä maksettu avustus korkokuluineen rikkomusajalta.

Avustuksen maksaminen on sidottu yksityistiekäytäntöjen ehtoihin.

Avustus on määräaikainen ja sen voimassaolo ilmoitetaan avustuspäätöksessä. Kunnossapitoavustus maksetaan päätöksen mukaisesti kerran vuodessa kunnossapitokauden päättymisen jälkeen, vuoden loppuun mennessä.

5.5. Yksityisteiden valaistuksen ja erityiskohteiden avustaminen

Pudasjärven kaupunki ei avusta uuden katuvalaistuksen rakentamista, ylläpitoa tai käyttöä. Kaupungin kunnossapidon piirissä olevien yksityisteiden olemassa olevaa valaistusta ylläpidetään osana kaupungin katuvaloverkon palvelusopimusta ja kaupunki maksaa katuvalojen sähkökustannukset. Yksityistien poistuessa kaupungin kunnossapidosta, kaupunki luopuu myös valaistuksen kunnossapidosta ja irtisanoo tievalojen sähkösovimuksen.

Tiekuntaan kuuluvia ja yleistä liikennettä palvelevia erityiskohteita, kuten losseja ja jätteitä voidaan avustaa tapauskohtaisen harkinnan perusteella erikseen päätettävällä summalla. Erityiskohteiden avustuksista päättää kaupunginhallitus talousarvion puitteissa. Myönnetty avustus on voimassa toistaiseksi. Hakija on velvollinen ilmoittamaan muutoksista, jotka voivat vaikuttaa avustuksen suuruuteen. Kaupungilla on oikeus periä aiheettomasti maksettu avustus takaisin.

6. Yksityisteiden suunnittelu- ja korjausavustus

Tiekunta voi hakea avustusta yksityistien parantamiseen tai erityiskohteen kuten lossin tai talvitien ylläpitoon ja kunnostamiseen paikalliselta ELY-keskukselta. Avustukset ovat harkinnanvaraisia ja myöntämisen ehtona on, että tie on todettu valtionavustuskelpoiseksi.

Valtionavustuksen saaneelle hankkeelle voidaan myöntää kaupungin avustus.

Avustettavia rakennus- ja korjaustöitä ovat mm:

- uuden yksityistien tai uuden sillan rakentaminen
- rumpujen ja siltojen uusimistyöt
- tien peruskorjaustyöt
- tien kantavuuden ja kuivatuksen parantaminen
- sekä edellisten suunnittelu

6.1. Suunnittelu- ja korjausavustuksen ehdot

Avustuksen ehdot, jotka kaikki tulee yhdessä täyttyä:

- Yksityistie on todettu valtionavustuskelpoiseksi (suunnitteluvaihe) tai saanut myönteisen päätöksen valtionavustuksesta (rakentamisvaihe) kyseiseen hankkeeseen.
- Yksityistielle on perustettu tiekunta.
- Tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot ovat ajantasaiset Maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä ja tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (Digiroad).
- Yksityistien vaikutuspiirissä on vähintään yksi (1) vakituisesti sekä ympärivuotisesti asuttu kiinteistö.
- Kiinteistön asukas on kirjoilla Pudasjärven kaupungissa ja kyseessä on asukkaan virallinen osoite.
- Rakentamisavustettavan ja perusparannettavan tien pituus on vähintään 100 metriä.

Ehtojen lisämääritykset

- Mikäli tiellä ei ole asutusta, mutta yleinen etu vaatii tien ylläpitoa läpikulkutienä, voidaan avustuksesta päättää tapauskohtaisen harkinnan perusteella.
- Korjausalueen pituus mitataan olemassa olevan tien reunasta vakituisesti asutun kiinteistön pihapiirin alkamiskohtaan saakka.

6.2. Suunnittelu- ja korjausavustuksen hakeminen

Tiekunnan tulee päättää hakemuksen jättämisestä ja kunnossapitosopimuksen tekemisestä tiekunnan yleisessä kokouksessa. Hoitokunnan päätös hakemisesta ei ole riittävä.

Hakemuksen jättäminen on ohjeistettu Pudasjärven kaupungin internet sivuilla. Hakemuksia otetaan vastaan jatkuvasti.

Hakemus- ja päätösprosessi on kaksivaiheinen.

Suunnitteluavustushakemuksen voi jättää sen jälkeen, kun hanke on saanut tiedon valtionavustuskelpoisuudesta. Rakentamisavustus avustus on haettava kaupungilta ennen rakentamistöiden aloittamista.

Hakemuksen mukana on toimitettava seuraavat liitteet:

- karttatuloste, johon on merkitty tiekuntaan kuuluvat tiet sekä vakituisesti, ympärivuotisesti asutut kiinteistöt
- kopio tiekunnan kokouksen pöytäkirjasta, jossa on päätetty hakemuksen jättämisestä
- mahdollinen lisäselvitys harkinnanvaraisista hyväksymisperusteista (yleinen etu, matkailukäyttö), mikäli tiellä ei ole vakituista asutusta.
- Valtionavustuspäätös
- Suunnitelma ja kustannusarvio
- Karttaliite (Digiroad)
- Rakentamisavustusta koskeva tieosuus
- Kopio tiekunnan kokouksen pöytäkirjasta, jossa on päätetty avustuksen hakemisesta

6.3. Suunnittelu- ja korjausavustuksen päättäminen

Yksityistien suunnittelu- ja korjausavustuksesta päättää kaupunginhallitus talousarviomäärärahojen puitteissa. Muutoin avustuksesta päättää valtuusto.

Kaupungin avustussumma suunnittelukustannuksista on toteutuneet kustannukset täysimääräisesti.

Kaupungin avustussumma on rakentamiskustannuksista enintään 15 % hyväksytyistä valtionavustuskelpoisista kustannuksista Tiekkunnan vastattavaksi jää aina vähintään 5% omavastuuosuus hyväksytyistä valtionavustuskelpoisista kustannuksista

Suunnittelun hankkeen toteutuessa, kaupunki vähentää mahdollisen myönnetyn suunnitteluavustuksen maksettavasta rakentamisavustuksen summasta. Tiekkunta sitoutuu maksamaan suunnitteluavustuksen Pudasjärven kaupungille (viiden) 5 vuoden sisällä, mikäli hanke ei toteudu.

6.4. Suunnittelu- ja korjausavustuksen toimeenpano

Suunnitteluvaihe

Suunnitteluavustus maksetaan kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen tiekkunnan tilille.

Rakentamisvaihe

Tien valmistuttua tiekkunta toimittaa kaupungille selvityksen tien rakentamisen toteutuneista kustannuksista.

Kohteelle tehdään ELY keskuksen tai Pudasjärven kaupungin toimesta maastokatselmus, jossa varmistetaan, että tie on rakennettu laaditun suunnitelman mukaisesti ja toteutuneet kustannukset vastaavat rakennetun tien kustannuksia.

Rakentamisen- ja perusparantamisen avustus maksetaan kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti hakemuksessa ilmoitetulle tilille sen jälkeen, kun vastaanotto katselmus on hyväksytysti suoritettu.

7. Liitteet

7.1. Liite 1 Kunnossapitoavustuksen määrä hoitokaudessa (VALT 18.12.2023 §)

Kunnossapitoavustuksen määrästä päättää valtuusto.

100-200 m	310 €
201-300 m	330 €
301-400 m	350 €
401-500 m	370 €
501-600 m	390 €
601-700 m	410 €
701-800 m	430€
801-900 m	450€
900-1000 m	470€

1000m ylimenevältä osin 470€/km/vuosi

Avustus maksetaan täysille kymmenille metreille.

7.2. Liite 2 Kunnossapitosopimus (LUONNOS)